

Intervju socialtjänsten Angelica Ökvist

När kan man vända sig till socialtjänsten om man lever med hedersrelaterat våld och förtryck?

Som barn eller ungdom kan man ta kontakt med socialtjänsten om man känner att man behöver hjälp och stöd. De vanligaste insatserna som beviljas som stöd är kontaktpersoner eller att familjen får öppenvårdsstöd. Det händer också att barn och ungdomar inte kan bo tillsammans med sina föräldrar.

Vad är en orosanmälan och vem har anmälningsskyldighet? När ska man göra en anmälan?

När man gör en orosanmälan så är det en signal till socialtjänsten att här finns det ett barn/ungdom eller en hel familj som behöver mer stöd än vad anmälaren eller organisation kan erbjuda. Är du anställd som exempelvis kurator i en ideell organisation så har du anmälningsskyldighet. Som frivillig har du inte anmälningsskyldighet. Men kort kan man säga att anställda SKA anmäla och privatpersoner BÖR. Men det går alltid bra att ringa och rådfråga socialtjänsten i din kommun anonymt.

Vad gör socialtjänsten när en ungdom tar kontakt eller de får en orosanmälan?

Först görs en förhandsbedömning, den skall göras skyndsamt och en skyddsbedömning skall göras omedelbart. Förhandsbedömningen innebär oftast att socialtjänsten träffar den unge och dennes föräldrar och utifrån den kontakten fattas beslut om huruvida en utredning skall inledas eller ej. Skyddsbedömningen innebär att man bedömer om barnet behöver skydd och som en del av skyddsbedömningen fattas också beslut om och på vilket sätt föräldrarna skall informeras.

Det är inte helt enkelt att berätta exakt hur socialtjänsten fungerar i hela Sverige. Olika kommuner har byggt upp sin organisation på olika sätt. Det som är gemensamt för hela Sverige är att socialtjänsten i alla kommuner arbetar utifrån vad som står i Socialtjänstlagen.

Om vi tittar på portalparagrafen så står det:

1 kap. Socialtjänstens mål

1 § Samhällets socialtjänst skall på demokratins och solidaritetens grund främja människornas

- ekonomiska och sociala trygghet,
- jämlikhet i levnadsvillkor,
- aktiva deltagande i samhällslivet.

Socialtjänsten skall under hänsynstagande till människans ansvar för sin och andras sociala situation inriktas på att frigöra och utveckla enskilda och grupper egna resurser.

Verksamheten skall bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet.

Som barn eller ungdom kan man ta kontakt med socialtjänsten om man känner att man behöver hjälp och stöd. De vanligaste insatserna som beviljas som stöd är kontaktpersoner eller att familjen får öppenvårdsstöd. Det händer också att barn och ungdomar inte kan bo tillsammans med sina föräldrar.

Om Socialtjänsten och föräldrarna är överens om att barnet behöver bo i ett annat hem eller på ett behandlingshem (Hem för vård och boende). Så beviljas det som en frivilligt bistånd enligt Socialtjänstlagen.

Ibland är föräldrarna och socialtjänsten inte överens om oron för barnet och då kan Socialtjänsten behöva ansöka om att barnet omhändertas med stöd av LVU (Lagen om vård av unga). Det är Förvaltningsrätten som

beslutar om ett barn skall omhändertas. Skulle Socialtjänsten lämna in en ansökan om omhändertagande till Förvaltningsrätten får barnet en egen advokat eller juridiskt ombud som ser till att barnets rättigheter omhändertas. Ett omhändertagande kan ske omedelbart, då är det oftast socialnämndens ordförande som skriver under beslutet. Ett sådant beslut skall underställas Förvaltningsrätten, och de prövar sedan om beslutet är fattat på rätt grunder. Det är viktigt för rättssäkerheten att sådana beslut prövas av domstol och att alla inblandade både barn och föräldrar får egna juridiska ombud.

Många gånger blir barn och unga aktuella hos socialtjänsten efter en orosanmälan. De som jobbar med barn och unga har en skyldighet att göra orosanmälningar den skyldigheten regleras också i Socialtjänstlagen.

14 kap. Anmälan om och avhjälpan av missförhållanden m.m.

1 § Följande myndigheter och yrkesverksamma är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa:

1. myndigheter vars verksamhet berör barn och unga,
2. andra myndigheter inom hälso- och sjukvården, annan rättspsykiatrisk undersökningsverksamhet, socialtjänsten, Kriminalvården, Polismyndigheten och Säkerhetspolisen,
3. anställda hos sådana myndigheter som avses i 1 och 2, och
4. de som är verksamma inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet och fullgör uppgifter som berör barn och unga eller inom annan sådan verksamhet inom hälso- och sjukvården eller på socialtjänstens område.

När det gäller frivilligorganisationer så är reglerna lite olika beroende på om personen är anställd eller jobbar ideellt och/ eller har journalföringsplikt. Om en person är anställd som exempelvis psykolog eller kurator i en ideell organisation så har personen anmälningsplikt. Som frivillig har man inte anmälningsplikt. Till socialtjänsten har man som privatperson möjlighet att göra orosanmälningar anonymt, vilket man inte har om man gör anmälan i "tjänsten". Kort kan man säga att anställda SKA anmäla och privatpersoner BÖR.

De går alltid bra att ringa och rådfråga socialtjänsten i din kommun anonymt om du känner dig osäker, det gäller oavsett om du är privatperson eller anställd. Vi som jobbar inom socialtjänsten är vana att svara på frågor och gör det gärna.

När man gör en orosanmälan så är det en signal till socialtjänsten att här finns det ett barn/ungdom eller en hel familj som behöver mer stöd än vad anmälaren och dennes organisationer kan erbjuda.

När en orosanmälan görs först en förhandsbedömning, den skall göras skyndsamt och en skyddsbedömning skall göras omedelbart. Förhandsbedömningen innebär oftast att socialtjänsten träffar den unge och dennes föräldrar och utifrån den kontakten fattas beslut om huruvida en utredning skall inledas eller ej. Som en del av skyddsbedömningen fattas också beslut om och på vilket sätt föräldrarna skall informeras. Om det förekommit våld görs också en polisanmälan. Ibland behöver barnet bo någon annanstans under utredningstiden. Då kan barnet behöva omhändertas omedelbart med stöd av LVU.

Målet är alltid att barn skall kunna bo tillsammans med sina biologiska föräldrar och det finns exempel på barn och ungdomar som omhändertagits med stöd av LVU som skydd utifrån HRV och där socialtjänsten lyckats arbeta med föräldrarna på ett sätt som innebär att barnen kan flytta hem igen.

Det finns i Sverige skyddade boenden som är specialiserade på HRV och boende på ett sådant beviljas efter utredning av socialtjänsten i hemkommunen.

